

בסדרת אלהים

DISSERTATIO ACADEMICA
De

NUPTIIS
CONSOBRINORUM,

Quam

*Suffragante Celeb. Senat. Philosoph. in ino
cl. Aboëns. Athenæo,*

PRÆSIDE

*Sum. Reverendo atque Celeberrimo VIRO,
Dn. ISAACO BJÖRNKJUNDI
Adhuc L.L. Orient. Profess. Ord.*

*Pro GRADU MAGISTERII,
Ejusque privilegiis rite obtinendis,
ad publicum Eruditorum examen placide
defert*

ANDREAS SALOVIVS,

Rect. Sch. Trin. Tavastburg.

Ad d. VI. Febr. anni MDCCXXXV.

Horis & loco solitis.

ABOÆ, Exc. Joh. Kiämpe R. Ac. Typ.

S:æ R:æ M:tie

Magnæ Fidei VIRO,

Reverendissimo Patri ac Domino

**D^N. JONÆ
FAHLENIO,**

**S. S. Theologiæ DOCTORI
consummatissimo,**

**Dioeceseos Aboënsis EPISCOPO
Eminentissimo,**

**Academiæ ibidem PROCANCEL-
LARIO Magnificentissimo,**

**nec non Venerandi Senatus Ec-
clesiastici PRÆSIDI Gravissimo,**

**Scholarumque per totam Dioecesin
EPHORO Attentissimo,**

MÆCENATI meo SUMMO.

את מעשי חזקת הקל בחפזי לאור
המוצא לשמך גדול בבטח קדשתי
להוודע תערכוה על זכרון צמולין
ועל משמעתך אשאל מאלהים
את כל אשר לך ואת שלום
אין קץ לו אל תפגור נא כהנני
גדול ונחמד מאד אל מתני הקטון
כי אם אל תם לכבי אשר
מלפניך ארצה בו תמיד והיותי
לשמך הבורא והגדול

עבר שפר

Andreas Salovius

VIRO Amplissimo atque Precellentissimo,
D. M. HENR. HASSEL,
 Eloquentiæ Professori in Regia hac
 Academia Celeberrimo,
 Rectori ejusdem h. t. Magnifico,
 Consistorii Academici Præsidi Gra-
 vissimo,
 Patrono faventissimo & Mæcenati
 Magno.

ΚΑὐτὸ ἐνθὺς παρὰ τοῖς τῆς Παλάδας
 τὴν ἱερὰν ἀποδύναμι, ὅταν τὸ δεῖγμα
 ἐπὶ τὴν αἰσφάλειαν καθιστᾶται θέλων, ἐγὼ
 ὑμῶν βαμν, ὃ προσάται λωῖσαι καὶ χρη-
 ῖον κατὰ τὴν ἐξαιρέτη, πεποιθὼς τῇ ἐξαιρέτη ὑ-
 μῆρια, ὥς εἰ μὴ δημοσία εὐχαριστίαν πα-
 ταπεινῶς δέδωμαι, ἵνα, εἰς τὸ σμικρὸν δωρη-
 τυχὴν μετ' ἐλάση εἰς τὸ λοιπὸν ὑμῶν ἐπιβλεψα-
 στολεῖν τῆς εὐδαιμονίας μέλλον ἐπιλέψῃ, ἐν
 θυμῷ, εἰς τὴν μακρὰν τῶν ἐν αὐτῶν πύξιν
 πῶς εὐξομαι,
 Εὐκλεεστάτος Οὐό-
 ταπεινότατος
Andreas

VIRO Summe Reverendo atq. Celeberrimo,
D. ANDREÆ BERGIO,
S. S. Theologiæ Doctori & Profeſſ.
Primario, Præcellentissimo,
Diceceſeos Aboënfis Archi Præpoſito
Celebratiſſimo,
Utriuſque Conſiſtorii Adſeſſori Æ-
qviffimo, nec non ad Eccleſias in
Mädendahl / Reſo & Merimaſſo An-
tiſtiti Graviffimo,
Patrono Propenſiſſimo ac Mæcenati
Magno.

Θεραπεύταις, κρατίστοις ἐκυβέσ ἀνδράσιν, εἰς
τῆς εὐφύνης αὐτῶν εἰς τὸ Φῶς ἐκφέρειν, καὶ
μέντοι ἐβόλμησα πρὸς λαμπρὸν τῆς χάριτος
σὸτατι, κατὰφυγεῖν, καὶ λεπτὸν τοῦ ποιημά-
των εὐνοία, ἥς τοιαῦτα πρὸς με ὑπῆρξε ἱε-
ραρχῶ, αὐτῆς ἀνάξιόν με δικάτως κρίνεσθαι.
μᾶλλον αἰθρίῳ τῷ προσώπῳ ἀποβλεπομένης, τὴν
μένην εἶναι. Τῆς εἰ τῷ χοίμα, ἔδεν μοι, πρὸς
μὴ ὅπως ὑμᾶς, ὡς κηδεμόνες ἀνείκεστοι, ἐπι-
σώας καὶ μακαρίους θεῶμαι· ὅ, τὴ ἀδυναμί-
ὑπάρχων

μασιν ὑμῶν

πελάτης

Salovius.

VIRO Admodum Rever. atq; Praclarissimo,
Dn. CAROLO WALLENIO,
Ecclesiarum, quæ Deo in Westax Col-
liguntur, Pastori merentissimo, adja-
centis districtus Præposito amplissimo,
ut & Scholæ Trivialis Tavastburgensis
Inspectori accuratissimo, avi loco æter-
num suspiciendo.

Admodum Rever. atq; Praclarissimo VIRO,
Dn. GABRIELI KEPPLERO,
Ad Ecclesiās in Pojo & Ekenäs Pastori
vigilantissimo, nec non circumjacentium
parochiarum Præposito attentissimo, di-
gnissimo, Evergetæ cujusvis observantiæ
cultu jugiter colendo.

Plurimum Rever. & Eruditissimo Viro,
Dn. HENRICO DEUTSCH,
Pastori Tavastburgensi fidelissimo, lauda-
tissimo, Amico certissimo & Fautori
Benigno.

F Autores, dantis munera
Muneris ast magnæ
Gratia divit apud memo-
Ergo animo toto No-
Nivite Patroni felices at-
Extrema ad fari. Per-
Nominum
cultor ob-
A. &

VIRO Admodum Rever. & Præclarissimo,
Dn. Mag. JOHANNI TOLPO,
Ecclesiarum, quæ in Birckala & Harju
Deo conveniunt, Pastori longe dignissi-
mo, viciniquæ districtus Præposito ut
gravissimo, ita nunquam satis laudando,
Patrono suo omni obsequii genere per-
petuo devenerando.

VIRO Plur. Reverendo & Præclarissimo,
Dn. Mag. HENRICO LILIO,
Christianorum cœtuum in Mesuby &
Lestö ut vigilantissimo, ita longe di-
gnissimo Pastori, Evergetæ jugi reve-
rentia prosequendo.

Plur. Reverendo & Doctissimo Viro,
Dn. ANDRÆE FORSELIO,
Vice-Pastori in Gysmä & Hardola Dice-
ceseos Borgoënsis optime merito, lau-
deque digno, Affini & Amico exoptato
scula missa foveat:

copia nulla mihi.

tem nam Vestra superstes:

mina Vestra colo.

que beati,

fice vota Deus!

Vestrorum

servantissimus

R.

CONSPECTUS.

Introitus.

- §. I. *Brevem vocabulorum in rubro occurrentium explanationem adhibet.*
- §. II. *Conjugia consobrinorum in sacro codice recensita leviter commemorat.*
- §. III. *An adversus jus naturæ hæ nuptiæ celebratæ sint, inquit.*
- §. IV. *Legem Divinam positivam de gradibus prohibitis esse universalem, & sanctas justasque ob causas latam, ostendit.*
- §. V. *Legis hujus verba generaliora expendit.*
- §. VI. *Qui gradus his verbis prohibeantur, & quousque se extendant, breviter monstrat.*
- §. VII. *Argumenta adversariorum generalia recenset & refutat.*
- §. VIII. *Exceptiones eorum contra exempla Biblica perlustrat, & debilitatem earum indicat.*
- §. IX. *Causas interdicti veteris & hodierni affert.*

A. Ω.

PROLUDIUM.

ANtequam ad propiorem
materiæ propositæ confi-
derationem progrediar,
in antecessum ingenue
fatear, necessum est, etiam ipsi
mihi displicere, quod paginæ hæ,
sola argumenti dignitate & præ-
stantia commendabiles, incom-
tæ nimis in lucem prodeant &
impolitæ. Ne tamen in levi hac
tractatione negligentia, B. L.,
me prorsus infimules, paucis ac-
cipias, contendo, exculationem.

A

Nam

Nam præter curtam rei domesti-
cæ supellectilem, ingeniiqve mei
tenuitatem, insuper angustia
temporis inclusus fui, cum huic
qvæstioni pertractandæ horas
impenderem, munere demanda-
to curas meas alio retrahente.
Nihilominus spe alor indubia, i-
plum hoc argumentum, alio-
quin per sacras profanasqve lit-
teras diffusum, ex hisce breviter
proferendis, cuivis sine præju-
diciis penitus ea inspicienti, &
æqua judicii lance rationes per-
pendenti, perspicuum evasurum.
Illorum autem qverelæ parum
me movent, qvi conscientiam
hac in re sibi scrupulosius fingen-
tes, non satis ad justas attende-
re volunt rationes. Eos vero
minime moror, qvi præterea in-
noxium meum conatum obtre-
ctatione adpetentes, eum forte
pro impio & nefando pronuntia-
re

re hand dubitant. Quapropter
auctoritate sacrarum litterarum,
clarissimorumque virorum con-
sensu munitus, amice cum illis,
quasi cum præsentibus vivisque
disseram. Etenim

*Non scelus adgredimur: non ad mi-
scenda coimus*

*Toxica: non stricto fulminat ense
manus.*

Interim candide Lector, hoc,
quicquid a me, brevitati litante,
hic præstitum est, in meliorem
interpreteris partem, atque ea
æqui bonique consulas, quæ ra-
ptim in chartam conjecit festina
manus.

§. I.

Neminem fugere confidimus,
mulieres olim sponsis in to-
rum adductas, pudoris gratia,
vel in signum subjectionis erga
maritum, ut alii intellectum vo-
lunt, sese quodam velamento o-

peruisse. Cujus rei vestigium etiam in sacro reperitur codice, ut Gen. X XIV. v. 65. Aliquid hujus moris adhuc, ut alias jam præterire liceat gentes, in nostra patria, præcipue apud plebejos Fennos viget: quippe qui vespere diei nuptiarum caput novæ nuptæ velamine, quod *pāñs lūna* nominant, obtegunt, ipsum actum adpellantes *pāñpittāni* set. Vocabulum ergo illud *nuptiæ*, non ab Hebræo *נדה* *progenerare*, *fructum proferre*, neque a Græco *νύμφη*, ut nonnulli allusionis gratia derivare annuntur; sed a *nubendo*, i. e. velando, originem proxime trahere, nobis quidem videtur. Ritus enim flammei seu velaminis nuptialis apud Romanos usurpatus id spondet. Rationem antiquæ hujus consuetudinis pie sic declarat Celeb. Gerhardus: *Ut nubes cælum*

obnubit & tegit; ita honestas nuptiarum quasi nubes cooperit turpitudinem corruptæ naturæ, & ab ardore libidinis homines innoxios reddit (a). Nobis hoc loco valet hæc vox conventionem inter maritum & uxorem de perpetua vitæ societate, ipsamque vitam conjugalem, matrimonium, connubium, conjugium. Quamvis igitur haud lateat, vocabulum hoc accipi primo usu pro celebratione rituum festiva, quibus ad conjugalem convictum sponsus sponsaque committuntur: spe tamen firma ducimur, nobis non vitio versum iri, si nunc *gistermähl* hanc vocem pro ipso conjugio, ut actu conseqvente hic substituamus, cum & alii, etiam probatæ latinитatis scriptores, in eundem significatum eam adhibuerint. Hebræis dicitur נשואין & נדה, Græcis γάμος ac ἱμῆραιον, lingua Svecica *gistermähl* / *fennica*

nica naminen. Circa enodati-
 onem vocis alterius, quæ opuscu-
 li nostri titulum ingreditur, mul-
 ta præfari, eo minus e re esse du-
 cimus, quo certiores sumus, hu-
 jus sermonis gnaris satis consta-
 re, eam non aliunde aptius de-
 rivari, quam ex *con* & *foror*, ceu
 consororini dicantur. Hic nobis
 usurpatur pro liberis, siue duo-
 rum fratrum, quos alias patru-
 eles nominant, siue fratris
 & sororis, qui nomine ami-
 tinorum veniunt, siue duarum
 sororum, quos consobrinos ad-
 pellare speciatim solent. Nos
 tamen non putamus vitium com-
 missum esse, quod hos omnes
 unico hoc nomine consobri-
 norum insignire ausi fuerimus cum
 & alii scriptores laude sua haud
 privandi idem ante nos facere
 sustinuerint. Hebraice vocantur
 בני דוד, Græce ἀνεψιοί. Sve-
 ci

7
ei quoque hos efferunt omnes una
voce Syftonebarn / Fenni
Drpanat f. Langeret. Sic levi-
ter absoluta vocum in fronte hu-
ius opellæ allatarum brevi con-
sideratione, evictum habemus
eas conjunctim sumtas ostende-
re, nostrum propositum esse in-
quirere, num consobrini pia &
legitima inter se connubia inire
possint.

(a) *Gerh. Loc. Theol. de Conjugio.*

§. II.

SI jam proposito satisfacere no-
bis curæ sit, expedit, ut ex-
empla Biblica in medium pro-
trahamus, omnium primo ea,
quæ nobis ante legem de gradi-
bus prohibitis a Mose litteris con-
signatam occurrunt, recensentes.
Tempora antediluviana nos
nunc scientes & volentes præter-
imus, nulli dubitantes, quin
nepotes Adami consobrinas suas
potius quam sorores uxores du-
xerint.

xerint (α). Post diluvium illud universale nobis manifestum constat documentum in Jacobo Gen. XXIX. avunculi sui Labani filias in matrimonio habente, Ejus etiam major natu frater Esauus Mahalath seu Basmatham patruī sui, licet diversa ex matre nati, Ilmaēlis gnatam sibi matrimonio junxit, ut de eo legitur Gen. XXVIII. v. 9. & XXXVI. v. 3. Produci quidem solet etiam Amrami exemplum, qui Jochebedam duxit, quam multi clar. Virorum neptem Levi, adeoque consobrinam Amrami fuisse volunt (β). Sed si dicendum quod res est, nullo id constat argumento, verum contra filia Levi constanter vocatur, Exod. II. v. 1. Num. XXVI. v. 5. & significanter quidem loco posteriore dicitur uxor Levi hanc ei in Ægypto peperisse.

se. Unde & Exod. VI. v. 20.
 Amramיִמְרָם *mita* adpellatur.
 Quamobrem hisce testimoniis,
 quam conjecturis niti, consultius
 ducimus. Neque enim Amra-
 mo hæ nuptiæ tunc ante *vouoſe-
 aias* Sinaicam magis erant turpi-
 tudini, quam Abrahamo cum
 Sara. Repetita a summo Nu-
 mine gravissima sanctione de
 gradibus incestuosis, quos Mo-
 ses codici sacro inferuit, depre-
 hendimus, adhuc has nuptias a
 consobrinis frequentatas esse,
 & quidem inprimis ex Num.
 XXXVI. v. 6. Ubi speciali man-
 dato divino quinque filiæ Zeloph-
 chadi, abnepotis Manassis, Num.
 XXVIII. v. 1. & Jos. XVII. v. 3.
 Machla, Noah, Hogla, Milca
 & Tirza, obstringuntur ad nu-
 bendum patruorum suorum fi-
 liis, ut hereditas paterna, quam
 expetiverunt a Mose, mortuo fi-
 ne

ne filiis patre, in tribu retine-
retur. Nomina patruorum isto-
rum & filiorum, quibuscum hæ
conjugia contraxerunt, ignora-
re nobis tuto licebit, cum sacra
pagina eorum non meminerit.
Aliud exemplum demonstratur
nobis Jos. XV. v. 17. Judic. I. v.
13. quibus in locis commemo-
ratur, Calebum, virum notæ
pietatis & industriæ, elocasse
Achsam filiam suam Othnieli, fi-
lio Chenafi, qui fuit frater Ca-
lebi natu minor. Quidam ta-
men putant hanc Achsam fuisse
Othnielis fratris filiam, seu Oth-
nielem ipsum esse fratrem Cale-
bi. Sed improbamus hanc sen-
tentiam, & simpliciter locum i-
stum explicamus, cum factum
illud minime pietati Calebi &
Othnielis congruere videatur, &
lingua Hebræa non ostendat mu-
tationem casuum (γ). Immo

1. Chron IV. v. 13. & 15. Othnielis ex Chenaſo, Calebi ex Je-phunne ſtirps diſtincte deducitur. In recenſione Levitarum, cum ipſorum ordines renovarentur a Davide rege, fit etiam mentio Eleaſari & Kiſchi Mera-ritarum, quorum ille ſine maſcula prole, relictis filiabus, obdormivit, ideo hujus filii cum iis conjugia ſanciverunt, ut exſtat 1. Paralip. XXIII. v. 23. In Novo quoque Testamento de genealogia ipſius Chriſti Salva-toris noſtri ad Matth. c. 1. & Luc, c. III. v. 23. ita commen-tantur auctores, ut concludere liceat, Joſephum Chriſti nutri-tium, & Mariam fuiſſe conſobri-nos. Nam mater Mariæ Añna, quæ Eli ſeu Eliojakimo nupſit, tradi-tur fuiſſe filia Matthani, ſoror Jacobi, adeoque amita Joſephi (8). Atque ita exemplis Biblio-rum

rum sacrorum perlustratis, restat, ut sollicita cura expendamus, num hæc ab hujusmodi maximam partem piis hominibus inita conjugia fuerint pia, & omni nævo vacaverint.

(*a*) *Seld. Jur. Nit. & Gent. juxt. Disc. Hebr. L. X. c. 1.* (*β*) *Calov. in Bibl. illustr. ad Exod. c. II. v. 1.* (*γ*) *Ger. L. Th. de Coni.* (*δ*) *Conf. Perringsk. Biblist. Slächtregist. p. 92. 93. 95.*

§. III

ANte omnia hæc se offert quæstio difficilima: an hæ nuptiæ sunt celebratæ contra jus naturæ? Ad quam rite excipendam & enodandam trepidans calamus plane gradum sistere exoptat, haud inscius se nusquam reperire vires iis omnibus satisfaciendi, qui has lineas censura perstringere tentant, & quorum mentes inolitæ opiniones nimium

um quantum occuparunt. Sufficiat solum nobis monstrasse debilitatem rationis, quæ talia consobrinorum connubia jure naturali prohiberi contendit, quod facile ex sequentibus, nisi nos singula fallunt, patefcet. Non utique hic inficiamur, esse illos, qui ex ipsa naturæ nostræ conditione argumenta sibi anxie quærendo, conjugia quædam illicita, & lege naturali absolute interdicta, statuant. Verum elegantissime hoc in casu suam exprimit mentem Hugo Grotius, *Causas*, inqviens, *certas & naturales, cur talia conjugia, ita ut legibus & moribus vetantur, illicita sint, assignare qui voluerit, experiendo discet, quam id sit difficile, immo præstari non possit (a)*. De connubiis personarum in linea ascendente & descendente judicium nostrum suspendimus, cum

in.

instituti ratio argumenta ea, quib⁹ prohibitionem horum graduum juri naturali adscribere laborant, percurrere non nobis permittat. Attamen neutiquam licet nobis præterire matrimonia graduum in linea collateralis, ad nostrum propositum indubitato pertinentia. De his in primordio statim rotundo & intrepido ore pronuntiare audemus, nullas nos, licet sedulo in iis inquirendis occupati fuerimus, firmas hæcenus reperisse rationes, quæ nos aliquo saltem modo convincerent, hæc esse naturæ legi contraria. Inter alia, quæ a nostris partibus stant, argumenta, hoc omnium primo sistimus, quod conjunctiones in limite transverso nullo modo societatem mortalium turbant, neque ratio humana in illis quidquam reperire potest, quod directe
cum

eum ipsa natura & fine conjugii pugnet. Hinc prono quasi alveo fluit, nullam idoneam dari rationem, cur natura hominum in se spectata ab hujusmodi abhorreat commixtionibus, quum etiam cultiorum gentium matrimonia cum sororibus, fratrumque filiabus & aliis propinquis inita, contrarium ipso eventu comprobent. Sic Cornelius Nepos de Cimone Atheniensi, Miltiadis filio testatur, *quod habuerit in matrimonio sororem germanam suam, nomine Elpenicem, non magis amore quam patrio more ductus. Nam Atheniensibus licet eodem patre natas uxores ducere* (3). E contrario neminem saniori ratione gaudentium fugere speramus, quod naturale jus omnes atque singulos obliget, & nunquam, salva manente hac nostra rationali natura, abrogetur.

Un.

Unde ius hoc *immutabilitatem* & *indispensabilitatem* obtinet, quas proprietates ne ipse quidem Deus unquā tollit, dum homo manet homo. *Si enim ille hoc faceret, esset perinde, ac si permitteret hominem contra naturam suam vivere, id est, non hominem esse, quod se- cum pugnat:* ut iudicat Celeb. Buddeus, rem hanc altius perpendens (γ). Interdictum vero divinum in gradibus collateralibus aliquando olim relaxatum esse, ex sacris pandectis satis superque in propatulo est. Præterea ab ipso mundi exordio existit inevitabilis necessitas fratres cum sororibus copulandi, si alioquin genus humanum multiplicandum esset. Si itaque liberorum Adami nuptiæ repugnant legi naturæ, tota certe posteritas ejus ex incestu, summo quidem Numine procurante, pro-

propagata fuisset; quod manifeste impium est dicere, & contumeliam in Creatorem arguit. Ex his jam facile concludimus, nuptias consobrinorum lege naturali minime prohibitas esse cum & connubia inter fratres & sorores nulla in re eidem juri adversentur, quæ tamen communem stirpem propius attingunt.

(a) *Jur. Bel. & pac. L. 2 c. 5.*
 (3) *in vit. Cim. c. 1.* (γ) *in Ph. l. Pract. pt. 2. c. 4.*

§. IV.

Liquet jam procul dubio, nos a nuptiis linearum collateralium, præcipue tamen consobrinorum, naturalem illam, quæ multi prætendunt, turpitudinem removisse, id jam propositum nostrum requirere videtur, ut, num eæ lege divina positiva, Levit. XVIII, capite cumprimis annotata, vetitæ sint, perspi-

cue demonstremus. Verum in
 antecessum *ως ἐν παρόδῳ* liceat no-
 bis breviter notare, legem il-
 lam de gradibus prohibitis pro-
 babilissime statui esse non parti-
 cularem ad populum tantum Is-
 raëliticum spectantem, sed uni-
 versalem, quæ universos adstrin-
 gat homines. Id enim, quam-
 vis nonnulli aliter sentiant, satis
 exinde adstrui videtur, quod al-
 legato Levitici capite v. 24. &
 25. Cananæis ob ejusdem trans-
 gressionem gravissima denuncia-
 tur poena excidii: & quod in
 Novo adhuc testamento obser-
 vantia ejus urgetur, ut Johan-
 nes Baptista Matth. XIV. v. 4.
 Marc. VI. v. 18. Herodem de
 incestu cum fratris uxore gra-
 viter objurgat: & Paulus 1. Cor.
 V. v. 1. in Corinthium quen-
 dam, ob commixtionem cum
 noverca sua invehitur (a). Ul-
 teri-

terius monendum est, non cogitandum esse, Deum supremum legislatorem nullas aequas habuisse causas, quare naturalem nubendi libertatem restrinxerit, quamvis ratio humana eas omnes rite adsequi haud possit. Quippe generalis prohibendi causa quidem est propinquitas carnis s. sanguinis, ab ipso Legislatore in legis consignatione manifestata: at tamen plures aliae hic subesse possunt rationes. Quo etiam spectat a celeberrimo Gerhardo in hanc rem non inepte excitata opinio: cum consanguinei & affines sapissime conveniant, & ne omnia essent malis suspicionibus plena, ac affabilitas, blanditiae, amplexus, oscula &c. quae inter propinquos sunt amoris & caritatis, crederentur libidinis, ideo voluit Deus inter carnis propinquos interdicta esse conjugia (B). Huic ad-

stipulantur clar. Seldeni verba,
 ab Hebræorum vetustis excer-
 pta monumentis; ne, inquit, qua-
 rundam personarum convictus quoti-
 dianus & inobservatus, qualis con-
 sanguineorum & affinium sepe esse
 solet, inde a tenera juventute, con-
 cubitibus libidinosis, stupris & adul-
 teriis occasionem daret, si tales a-
 mores nuptiis possent conglutinari (γ).
 (α) conf. Seld. de Jur. nat. &
 Gent. juxt. Disc. Hebr. & Budd. Phil.
 Ebr. (β) L. Tb. de Conjug. (γ) in
 Jur. Nat. & Gent. juxt. Disc. Hebr.
 Lib. 5. c. 10.

§. V.

OBiter probavimus legem
 hanc esse universalem, san-
 ctas justasque ob causas latam:
 nunc nostra postulat promissio,
 ut propius expendamus ipsa legis
 verba generaliora, quæ exstant in
 verlu sexto capitis decimi octavi,
 Levitici.

אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שָׂמֵר בָּשָׂר
לֹא תִקְרָב לְגִלּוֹת עֶרְוָה:

Sic hæc *mal' m'da* latine vulgo redduntur: *Vir vir ad omnem carnem carnis suæ non accedetis, ad revelandam nuditatem.* Sed *אִישׁ אִישׁ* bis in singulari numero repetitū distributionem & consequenter universalitatem denotat (a). Ideoq; hic vox illa iterata valet tantundem ac *unusquisque*, ad tollendum in generali hoc interdicto omnē personarum respectum. Clar. Seldenus ad explicationem vocis hujus profert verba Rabbi Bechai, (b) quæ sic se habent: *Idco habere ת' horro iteratum, ut includerentur gentiles, qui de incestu tam premoniti, quam Israelitæ.* Reliquæ voces hujus versus operosam commentationem ne utique mereri nobis vilæ sunt, per se enim satis dilucidæ nullas continent amphibolias, præter

cabala אנש & אנש , ex quibus totum de incestu pendet interdictum, vel in verbis Seldeni patet, hæc in lege illa esse fundamentum seu radicem omnium, quæ verantur (γ). Vox prior descendit a radice אנש reliquus est, superest. Unde Arias Montanus explicuit per reliquias, & alii per reliquionem; in qua tamen significatione observatur carmetz sub אנש , ut *Et. X. v. 20.* ubi pro reliquiis gentis sumitur. Verum in allato loco Levit. obtinet אנש zere, qua vocali significat frequentem usum *carnem*, quæ post animam est reliqua, sive sit esui apta, sive non (δ). Aut si magis placet denominationis rationem inde arcessere, quod quum אנש panis fundamentum quasi sit alimentorum, factum sit, ut reliqua, quæ adiciebantur, sive oblationia, אנש sint dicta: quorum quum

quum præcipua pars sit caro,
cepit hoc nomen de qualibet
carne, utut non æque late ut
כשר, usurpari. Hinc per meto-
nymiam transfertur ad consan-
guineos proximos, qui de ea-
dem carne & langvine sunt; aut
si mavis hanc notionem directe
ex radice repetere, videlicet
quia in illis eadem caro, idem-
que sanguis residuus censetur. In
hoc sensu נָשִׁיר est. *propinqua* vel
propinquitas. Posterius vocabu-
lum generatim notat *carnem*; sed
in specie multas alias agnoscit
accepciones, quas, ut institutum
nostrum non ferientes, consulto
prætermittimus, contenti genu-
ina illa denotatione carnis, ad
sensum cognationis inclinante,
quæ cum præcedente voce pro-
pinqua & affixo pronominis, in-
dicat illas solum personas, quæ
proxime carnem alicujus attin-
gunt.

gūt. ne cognatio illa ubiq̃ in infinitum extendi iudicetur. Hinc in sequentibus versibus speciales quidam gradus recensentur, qui exempli loco declarant, qui homines & qui gradus propinquorum carnis nomine veniant. Clarius itaque versus iste productus latine ita explicatur: *Nullus ad ullam propinquam carnis suae* (i. e. propinquitate sanguinis sibi iunctam) *accedat, ad revelandam turpitudinem ejus, i. e. concubitus gratia.* Megalander noster Lutherus in germanica sua Bibliorum versione sic reddidit: *Niemand soll sich zu seiner nächsten Blutsfreundin thun / ihre scham zu entblößen.* Svecus interpres hunc in modum vertit: *Ängen skal gå in til sin nästa Blodsfränka / til at blotta hennes bløgd.* Fennice ita habetur: *Ei kenen-gän / pidä lähimmäistä langoans läheisimän / hänen häpyänsä paljastaman.* (a)

(*α*) Buxtorf, in *Tthesaur. Lib. 2.*
 (*β*) in *Jur. Nat. & Gent. juxt. Disc.*
Hebr. L. 5. c. 11. (*γ*) in *Uxore Ebr.*
L. 1. c. 3. (*δ*) *Stock. Ling. Sanct.*
vet. Test. ad h. voc.
 §. VI.

Verum jam, explicatis sic generalis hujus præcepti vocabulis, obvenit his illa, magnis eruditorum diffidiis agitata, de personis istis hoc universali interdicto intellectis, nobis dirimenda. Primum quæritur, sitne lex hæc de personis, an de gradibus intelligenda. Sed tuto videmur colligere posse, sensum legis extendi non ad personas modo illic expressas, sed & ad reliquas, quæ iisdem gradibus a se invicem distant, id enim requirit generalis ratio legis, *sanguinis propinquitas*, id naturalis æquitas, ut quorum eadem est ratio, idem respectus, ad illos eadem

eadem quoque legis dispositio
 pertineat. Alioquin inepta fo-
 ret lex & iniqua, quum non ra-
 tio appareat, cur vinculum inji-
 ciat uni, alteri ejusdem conditi-
 onis non item. Immo & hoc
 sequeretur absurdum, nepoti non
 esse nefas matrimonium cum a-
 via contrahere, quia hæ perso-
 næ illic specialiter non recen-
 sentur. Ne tamen nos tantum
 iudicio nostro tribuere videamur,
 ut pro nostro arbitrio rem deci-
 dere auserimus, placet adducere,
 quod in hæc verba Celeb. Chem-
 nitius commentatus est: Pontifi-
 ces quidem prohibitionem illam, quod
 nullus ad propinquam carnis sue ac-
 cedere debeat, male intellexerunt,
 quasi ab omnibus consanguineis, quo-
 usque cognatio cognosci potest, absti-
 nendum sit: Sed emphasis vocabulo-
 rum Hebræorum ostendit prohiberi
 ne quis ducat propinquam, que pro-

xime carni sue appropinquat, vel pro-
 biberi carnem carnis sue, b. e. quæ vel
 ex mea carne propagata est, vel ex
 cujus carne ego propagatus sum, vel
 quæ mecum ex eadem carne propa-
 gata est, ut hac ratione omnes per-
 sonæ carnis meæ mihi sint prohibi-
 tæ. Ita caro meæ carnis supra me
 est mater, avia; infra me est filia,
 neptis; ad latera frater & soror,
 item patris & matris soror, & illa
 propinquitas hoc modo enumeratur
 Levit. XXI. v. 2. Num XXVII. v. 8.
 Unde ostendi potest, quos Deus in-
 telligi velit proximos carnis sue, ni-
 mirum omnes, qui ex eadem carne
 proxime mecum sunt orti. Hinc et-
 iam judicium sumi potest de affini-
 tate, quatenus etiam in illa nuptie
 sunt prohibita. Vir & uxor sunt
 una caro, ergo uterque habet reli-
 quias carnis sue in conjugis cogna-
 tis, & illa affinitas propinquitas est
 illi prohibita. Hæc argute & gra-
 viter ille (α). Deinde quæritur,
 quous-

quousq; שני בשרי, aut propin-
 qvitas hæc sanguinis, ob quam
 nuptiæ prohibentur, se extendat.
 Apparet & hujus nodi solutio-
 nem ex eodem principio peten-
 dam: optime enim ab exemplis
 ipsis divinitus ibi propositis, de
 interdicti hujus latitudine seu ex-
 tensione, i. e. de gradibus sub
 eo comprehensis, judicium fer-
 tur. Nos non jam de personis
 in lineis adscendente & descen-
 dente ratione conjugii contra-
 hendi vetitis, neque de personis
 ullis ob affinitatem in legis istius
 specialibus gradibus de matri-
 monio ineundo prohibitis, solli-
 citi erimus, quum nostri non
 sit propositi, operosam earun-
 dem calculationem instituere.
 Solum autem hoc observasse ge-
 neraliter juvat; *quod si remotior
 gradus prohibetur, multo magis ille,
 qui propior est, & qui ex gradu ex-*

pres-
 Deinde patet
 quod

presso per bonam consequentiam elicitur (B). Verum id nobis datum est operæ, ut liquido demonstremus, quænam personæ, aut qui gradus in transverso limite proximorum consanguineorum nomine veniant, quos conjungi nuptiis lex vetat. Succurrit nobis in hac difficultate celeb. Georg. Kœnigius, subjiciendo, has esse illas ipsas personas consanguineas, quas interdictum, de contrahendo inter se matrimonio, comprehendit, quæ vel sunt intra primum gradum lineæ equalis, vel intra secundum lineæ inequalis constitutæ, nec prohibitio ultra hos respectus in scriptura extenditur. Fundamentum suæ sententiæ habet ex propinquitate carnis, quæ subinde sustentetur reliquiis & successione carnis, & a proximo in propinquorem propagetur. Jam vero certum est fratres & sorores haberi pro na

na carne Gen. XXXVII. v. 27. Unde
 porro sequitur, quia estimantur pro
 una carne, ut omnes liberi, qui a
 fratre & sorore mea descendunt, sint
 mihi filiorum loco, & ego vicissim il-
 lis patris loco. Jam vero inter ad-
 scendentes & descendentes nullum in-
 tercedere debet conjugium (γ). Tan-
 tum abest, ut siue ille, siue quispi-
 am alius præstantiorum legis hu-
 jus interpretum, nuptias conso-
 brinorum statuatur vetitas, ut po-
 tius omnes ab hoc interdicto e-
 asdem simpliciter excludant. Quã-
 obrem ex fundamento superius
 posito, videlicet quum nulla o-
 mnino personarum secundi gra-
 dus, utrinque æqualiter a stipi-
 te communi distantium, inter ex-
 empla prohibitorum conjugio-
 rum reperiaturs recensita, intre-
 pide & nos colligimus consobri-
 norum inter se connubia Deum
 prohibere noluisse; nam si volu-
 isset,

illet, vel unico id ostendisset
 exemplo. Nefas enim nobis est,
 legislatoris sententiam ultra limi-
 tes ab ipso distincte signatos ex-
 tendere. Rationem hujus nu-
 bendi libertatis consobrinis per-
 missæ, cogitandum est esse, quod
 nullo modo ea carnis propinqui-
 tas inter eos existat, ut una ca-
 ro, unusque sanguis cenleri que-
 ant: quippe qui iam ex com-
 muni stipite in ramos dispersi
 sunt diversos, adeoque duæ di-
 stinctæ a se judicantur carnes, nec
 hi jus invicem in se & posteros
 habent (d). Præterea sicut sæ-
 pissime accidit, ut personæ intra
 secundum gradum lineæ inæqua-
 lis, e. g. amita cum fratris fili-
 is, in eadem degant familia,
 quibus hujusmodi interdicto ca-
 vendum erat, ne propior con-
 versatio fœdis libidinibus fene-
 stram aperiret: ita contra con-
 sobri

sobriini saltem adultiores facti, rarissime eosdem habent lares, neque ergo eidem commixtionis periculo sunt expositi, unde nec isto specialis legis repagulo erat opus. Ex hisce igitur cum appareat, nullas nobis suppetere rationes, cur conjugia consobrinorum vetita esse lege divina positiva credamus, pro rato est habendum, ea in se esse permessa, licita, pia & firma: quod & communi sanctorum Theologorum calculo sine errore pronunciamus, breviterque hactenus probatum ivimus.

(a) *Lo. Th. de conjug.* (b) *Gerh. L. Th. de conjug.* (c) *in Cas. conse. de stat. acumen.* (d) *Giffet. in Comment. Ling. Hebr. ad h. voc.*
 VI.

IDonea se hic jam offert occasio nos convertendi ad perscrutandas & diluendas adversariorum

rum lententias, sed eas potissimum, quæ nobis firmiores vilæ sunt. Ut ergo hoc negotium distincte & adcurate a nobis peragatur, imprimis eas rationes perstringemus, & pro modulo virium expediemus, quæ directe huic argumento objici solent. Interdictum illud generale Leviticum summo misu in suas trahere partes laborant, in quem finem excitant Levit. caput XXV. v. 49. ubi existimant vocem illam אֲבִיבִי etiam significare non modo patruelem, sed & cognatum ulterioris gradus, adeoque longius extendi posse, quam nos eam explicuimus. Nam recensentur ibidem primum patruus & ejus filius, & postea vox hæc occurrit, ad denotandam personam longius a communi stipite distantem, quæ post prius enumeratos etiam hereditario

tario jure gaudet. Verū enim vero rationes hoc vocabulum hic aliter explicādi solidas nobis sup-
 peditat in philologia sacra ex-
 ercitatissimus Gulletius(*a*), in-
 dicando vocem hanc hic adhiberi
 post marium enumerationem
 tantum respectu mulierum, ut-
 pote matris, sororis, amitæ, ma-
 terteræ, filiæ, neptis, quæ post
 marem patruelem primum here-
 ditates apud Hebræos occuparūt,
 Seldeno etiam teste. Nec hoc
 nomen ultra reperiri contendit
 viris diserte & expresse unquam
 datum: stilum ergo se legis se-
 qui ait, cum idem nomen de
 feminis, ut carnis propinquis,
 in loco nobis objecto interpre-
 tatur. Erudita hac observatione
 tanto magis adquiescimus, quan-
 to plenius eandem confirmari vi-
 demus, quod ipsi Gulletio non
 est animadversum, dicto Num.

XXVII. v. 9. 10. 11. Quæ lex viro ἀνὴρ heredes constituit fratres, & post eos patruos. Quibus, ut prole mascula lineæ paternæ, deficientibus, succedere debuit γυνή, i. e. proximæ heredes, ejusdem lineæ, femellæ, ut sorores & post eas fratrum filiæ; nulli enim alias in familia paterna supererant, qvī hereditatem adire possent. Namque omnes cognationis maternæ, ob hereditates a familia & tribu non transferendas, hic excluduntur. Argumenti loco ulterius urgent pudorem naturalem, quo perhibent hominem ab hujuscemodi connubiis valde absterreri. Nos quidem non videmus causas, cur non concedamus pudorem præcipue in debilis conscientię hominibus dari hoc etiam in casu; verum minime innatum naturæ, sed procul dubio ex eo

C a

ad

adquisitum, quod tales nuptias prohibitas & nefandas censerent, jam a prima pueritia didicerint. Quippe consuetudo diuturnior alteram quasi format naturam, atque ex rebus per se licitis, sed per aliquod spatium temporis severe & pœna graviore denegatis, efficere valet res concientiae vulgi horrendas, detestandas & execrandas, adeo ut illis uti, quamvis eas postea lege civili permitti audiant, sibi tamen summæ illi ducant religioni, qui ignorant genuinas rationes prioris interdicti; immo ipsi sibi dictitent causas, nescio quas religiosas, cur inde arceantur, & alios quoque secum prohibere cupiant. Præterea, ut verbo moneam, non sobrie philosophantur, qui pudore tundatam legem hanc statuunt: nulla enim lex ab affectibus, sed a dictamine sanæ rationis est arces-

cessenda. Ad honestatem quoque publicam certatim provocant, jurantes fere has nuptias illi pessime repugnare; ideoque ejus omnino habendam esse rationem magnopere contendunt. Ast solam opponimus Georg. Dedekenni correctionem apprimē ad hanc rem idoneam: *Quisnam honestatis majorem rationem, quam ipse Deus, honestatis fons & auctor, habere poterit? Si igitur ille has nuptias honestas judicaverit, immo ineundas mandaverit, tu quis es, qui eas inter minus honestas referre ausis (a)?* Postremo objiciunt regulam apostolicam: *abstinendum etiam a licitis, si ita expediat*, 1. Cor. VI. v. 12. & X. v. 23. Hic canon est generalis, & adplicari potest ad negotia & res licitas omnes, si modo certo constet de eo quod expedit. Ad inferendam adplicationem rationes

nes addunt, utpote scandala rudi plebeculae publice dari, & Augustini dictum: *factum licitum abhorreatur ob vicinitatem illiciti.* Sed respondemus, non in hac re datum, verum inique acceptum reperiri scandalum, si quis veritatem sibi persuaderi non patiatur, praesertim ab iis, quorum est de eadem rudiorum mentes informare. Adhaec monemus, sollicite esse cavendum, tum ne quis animum, adhuc de honestate rei fluctuantem, ad has nuptias adplicando, conscientiam fauciet: tum ne quis hac libertate in effrenem abutatur licentiam, quosvis connubialium legum limites migrandi. Insuper experientiae testimonio huiusmodi nuptias vitii arguunt, quum observatum sit, haec matrimonia raro fuisse felicia, sed eadem consecuta esse vel sterilitatem,

vel

vel orbitatem, vel præmaturam
 alterius conjugis mortem, vel
 sobolem degenerem & quodam
 vitio naturali laborantem, vel
 continuos alterutrius morbos,
 vel rei familiaris angustiam, vel
 quævis alia infortunia & incom-
 moda. Verum si observatio in
 hisce sine partium studio institu-
 atur, deprehendi forsitan facile
 posset, ad invidiam rei concili-
 andam ista mala cumulari. Et
 si vel maxime hujusmodi quid
 aliquando notaretur, absolum
 tamen est, ex istis eventibus ad
 turpitudinem conjugii conclude-
 re. Nam quærere lubet, cujus
 vitii causa adversitates etiam a-
 liorum conjugiorum assiduæ sint
 comites, quibus hunc statum
 affligi affirmat Apostolus I. Cor.
 VII. v. 28. Porro ne fides asser-
 tioni deficiat, adhuc sibi conce-
 di volunt, quod jus naturæ re-
 qui-

rat dilatationem caritatis in societate humana, quam diffundi vetet connubium cum consobrinis, ut propinquis consanguineis, contractum. Sed cum dolore sentimus, caritatem nimium quantum inter fratres & sorores deficere: quid dicendum de eorum liberis, inter quos jurgia & contentiones existunt frequenter? Ideo pari ratione colligimus, e re esse, ne longius propinquitas abeat, & mutua esse desistat caritas, rursus per talia matrimonia eam quodammodo revocare fugientem: ne addam, lites saepe evitari, cum hereditates sic intra familiam retineri queant. Alias, quas hic movere solent rationes sicco præterimus pede, cum minoris videantur momenti, atque ex supra dictis solvi possint.

(a) *Comment. Ling. Hebr. ad h. voc.* (β) *in Jurispr. Eccles. de jud. Theol. fac. Rostoch.* §. VIII.

§. VIII.

Varia etiam exemplis Biblicis obvertuntur. Adversus has nuptias consobrinorum ante legem Moisaicam occurrentes generaliter movent, eas non esse naturæ & rectæ legum normæ opponendas, cum ex ipsa natura & regulis divinis humanisque de exemplis talibus sit judicandum. Responsio est facilis: si enim daretur, regula iusta & rite fundata, contraria tum nihil valerent exempla. Nos igitur jure postulamus, ut ostendatur talis lex interdictum harum nuptiarum continens. Denique producunt adversus allata nostra exempla dictum Apostoli: *ubi non est lex, ibi nec transgressio*, Rom. IV. v. 15. Lex hæc de conjugis vetitis minime existit ante Moysen, ergo nec talia confortia ineuntes personæ peccarunt: verum lege la-
ta

ta res se aliter habet. Sed neq;
 nos exempla illa ante Moſis tem-
 pora admodum urgemus, qvum
 conſtet, & ſanctos patriarchas
 communi gentium conſvetudine
 aliquando abreptos ad imitanda
 etiam deteriora, poſtqvam non-
 nulla legis poſitivæ præcepta in
 oblivionem abiſſent. Inde ta-
 men non ſeqvitur, etiam in hac
 conſobrinorum cauſſa peccaſſe.
 Ita Jacobus qvidem duarum ſi-
 mul ſororum conjugio culpam
 commiſit, ſed in ducendis con-
 ſobrinis non item, qvia nulla
 lex id vetabat. Aſt non fuiſſe
 ullum de nuptiis conſanguineo-
 rum interdictum ante Moſen, fru-
 ſtra contenditur, qvum alioqvin-
 gentes Cananææ ob ejus trans-
 greſſionem non potuiſſent juſte
 puniri, ſeu ſupra mōſtratum eſt.
 Exempla poſt legem ſcripto e-
 vulgatam obvia, quantum in
 ſe

se est, excusare tentant contra
 nitentes, inprimis argumentan-
 do, Deum populo duntaxat Ju-
 daico, ne tribus inter se misce-
 rentur, hanc licentiam permi-
 sisse, ad demonstrandam exa-
 ctissimam vaticiniorum verita-
 tem de Messia ex tribu Judæ &
 familia Davidis oriundo: sed
 sublata hac causa, Messia jam
 exhibito, locum amplius hæc per-
 missionem non habere, ut quis
 consobrinam ducere possit. Nos
 rem hanc adcuratius perpenden-
 tes, non valemus adæqui, quid
 consobrinorum nuptiæ ad finem,
 quem prætexunt, servandum ne-
 cessario tribuerint, quum iste fi-
 ne hac indulgentia aliter per
 matrimonia graduum ejusdem
 prosapiæ paulo remotiorum, vix
 deficientibus unquam ejusmodi
 personis, facile obtineri posset.
 Denique pergunt statuere, hæc

con-

conjugia ideo, ne lites de permixtione possessionum exorirentur, genti Israeliticæ concedi, non tamen alias, nisi cum nulla aliæ in familia exstarent personæ, cum quibus consociari possent filiæ patris heredes. Verum ut ad ultimam rationem respondeamus, ad patruelles tunc damum esse itum, cum alii nulli in familia suppeterent, unde probatur? Quin contrarium ex tenore legis concludimus, dum patruelles darentur, ad ulteriores gradus non fuisse eundem. Deinde si privilegium hoc, ut volunt, ad declinandas lites concessum est, cur non idem adhuc saltem eodem casu in eundem finem valebit, quum exempla conjugiorum sine mascula prole haud raro etiamnum dentur? Tandem quod attinet ad permixtionem & detractionem hereditatis

reditatum e familia , non inviti agnoscimus eam esse causam speciale edendi mandatum, minime tamen ad relaxandum legis vinculum , quippe quod ea in re nullum erat ; sed ad determinandos heredibus limites , & restringendam nubendi libertatem , ne has nuptias , alioquin licitas , ulla specie recusarent , sed proximis cognatis , qui nulla lege essent vetiti , potestatem sui facerent. Alii concludunt ex mandato illo speciali ad filias Zelophchadi , supremum Numē minime mandasse , ut consobrinis sese associarent ; verum illas ipsas hoc suo arbitrio fecisse. Sed illi hypothese suæ serviendi libidine ducti , manifestam textui sacro inferunt vim ; quippe versus 6:s & 10:s Num. XXXVI. si conferantur , clarissime patebit , eas ad mandatum Dei nuptias

ptias legitime & pie contraxisse. Atqui illustre est Othnielis exemplum, qui conjugium cum patru sui filia inuit, non utique hujus de hereditatibus mandati necessitate, quum luculenter constet, Calebo Jephunniadae filios non defuisse, 1. Chron. IV. v. 15. sed quod licitum esset. At tamen excipiunt hic, quod Calebus, focer ob votum obstrictus fuerit hoc matrimonium permittere. Verum pro nobis responsum est apud Clar. Polum: *Pollacitatio hac, inquit, fuit arcanus Dei instinctus, ut Othnielis virtus perulgata foret, qui post Josuam conservator reipublicae erat futurus: Et hac de causa istud hoc loco* *¶* *Jud. I. v. 13, tam accurate consignatur. Nim patruclis erant, quos non erat nefas matrimonii conjungi* (ad). Nunquam enim siue Calebi, siue ullius hominis alius

votum

votum aut dispositio valebit adversus expressam legis divinæ regulam, quemadmodum nulli alii, nisi Legislatori ipsi competit potestas dispensationem seu relaxationem legis suæ faciendi. Hæc jam de objectionibus adversariorum dicta sunt: atque ex superioribus constare speramus, si quid ulterius, in hanc rem desideraretur.

(a) in *Synopsi critic. & comment.*
ad *Jos. XV. v. 17.*

IX.

Supereſt adhuc, ut cauſas illas, ob quas hæ nuptiæ tam olim in primitiva & Romana, quam poſtea in Evangelica Eccleſia prohibitiæ fuerint, obiter expendamus: non enim in hac feſtinatione univerſam campi hujus vaſtitatem emetiri noſtræ eſt opis. Ante tempora Theodoſii Magni, imperatoris romani, hæc
matri-

matrimonia consobrinorum nusquam invenimus vetita: ille vero primus omnium, Ambrosio teste, ea sustulit severo edicto de amissione bonorum transgressoris, & pœna transportationis: quippe sibi persvaderi passus est, illa connubia lege Dei esse vetita, sic doctoribus illorum temporum generale dictum Levitici sinistre explicantibus. Verum tamen Beza contendit, interdictum hoc ideo sancitum a pio imperatore, ut divina prohibitio proximorum graduum majori observaretur reverentia, & violatio ejus facilius caveretur, avertereturque. Notissimam illam controversiam de nuptiarum harum denegatione per Theodosium facta, inter Paternum & Ambrosium, non attingimus, nec pervolvimus, cum nihil solidi, nostro quidem judicio, com-

complectatur. Statutum hoc Theodosianum non diu duravit: nam filii ejus Arcadius & Honorius imperatores in regnis suis illud abrogarunt, idque haud sine caussis justis, a celeb. Gerh. breviter annotatis (a). Denique jus Canonicum matrimonia in linea collateralis usque ad septimum gradum interdixit; cujus interdicti rationes indicat supra laudatus Seldenus: *Ultra hos gradus nec consanguinitas invenitur, nec nomina graduum reperiuntur, nec successio potest amplius prorogari, nec memoriter ab aliquo generatio recordari* (b). Obtinuit hæc matrimonii prohibitio usque ad concilium Lateranense sub Innocentio III. papa año salutis MCCXV. celebratum; ubi hæc constitutio fuit abrogata, & usque ad quartum gradum inclusive restricta. Ratio hujus prohibitionis fundata credebatur in dicto

Apostoli 1. Cor. VII. v. 4. quod statuit *mulierem non habere potestatem sui corporis, sed virum*, ac versa vice. Scilicet cum numerus quaternarius bene congruat prohibitioni conjugii corporalis, quia quatuor sint humores in corpore, qui consistunt ex quatuor elementis, nimirum, terra, aqua, aëre & igne; ideo interdictum esse conjugium in quatuor gradibus. Quam ridicula hæc sit argumentatio, vel leviter advertenti patescit: quam licet G. Kœnigii explicatione emollire coneris, nempe quod humores corporis a communi stipite derivati in quarta generatione non penitus deficient ac diluantur, sed in quinta (γ): tamen ne sic quidem sani quidquam poterit sapere. Ceterum post exortam Evangelii lucem, protestantes principes & doctores

res saniora de gradibus prohibi-
tis videre cœperunt. Attamen
non omnia hujus rei simul ad
liquidum perducere potuere, sed
multi etiam præstantes viri ali-
quamdiu veteri persuasione ni-
mium quantum occupati, con-
jugia potissimum consobrinorum
damnare non dubitarunt. Quem-
admodum in patria nostra pri-
mi Evangelici præcones scrupu-
losa de istis nuptiis conscientia
disputarunt, inter illos vir æter-
næ memoriæ Archiepisc. *Lu-
rent. Petri* N. turpitudinem ea-
rum demonstrare est aggressus
(d). Postea autem fundamen-
tis causæ hujus magis magisque
detectis, præstantiores quilibet
veritati concessere, subinde ta-
men existētibus, qui inveteratas
deserere nollent opiniones. Sum-
mus vero etiam apud nos ma-
gistratus civibus suis interdixit
his

his connubiis, ita tamen, ut sibi
 ius dispensandi, ubi visum e re
 fuerit, servaret: sed illis simul
 & graviolem statuit pœnam, &
 ipem matrimonii talis præcidit,
 qui, non expectata a rege venia,
 ausi fuerint corpora miscere. A-
 liquando hic principes in dispen-
 sando erant difficiliore: hodie
 vero potestas horum connubio-
 rum, si a rege rite quæratu-
 r, haud facile cuiquam denegatur.
 Quum itaque consobrinorum nu-
 ptias lege divina licitas esse con-
 stet, videndum nobis est, quæ-
 nam causa impulerit summos
 imperantes ad repagulum inter-
 dicti illis objiciendum. Non hic
 cogitandum est, magistratum
 prius arguere velle divinas leges
 alicujus imperfectionis aut defe-
 ctus, atque ipsis correctionem
 quendam inducere. Neque pu-
 tandum est, arbitrii esse impe-
 ran-

rantium, leges divinas immutare, tollere, aut contraria iis sciscere. Neque credendum, leges divinas & humanas ejusdem esse valoris & necessitatis. Id tamen tenendum est, in rebus licitis & lege divina permisis, i. e. quas illa neque prohibuit, neque mandavit, magistratui civili potestatem esse datam pro re nata aliquid statuendi, & naturalem libertatem justis & gravibus de causis prudenter restringendi. Causa itaque genuina, cur nuptias hasce prohibuerint summi imperantes, hæc esse videtur, ut sint quoddam quasi sepimentum & vallum legis divinæ, ceu egregie clar. Puffendorffius scripsit: *multorum populorum leges civiles remotiores gradus prohibuerunt ad objiciendam veluti septem prius dictis gradibus sanctioribus, ne ad hos temerando*
ita

ita facile rueretur (ε). Hanc rationem probant etiam omnes sani Theologi. Minime tamen sepem hanc more doctorum Judaicorum intelligendam volumus, qui nimis sunt superstitiosi in extollenda sanctitate & necessitate sui *סיו לתורה*, quippe cujus faciendi mandatum contineri putant phrasi *ושמרתם את משמרת* Lev. XVIII. v. 30. sed in finistrum ab iis sensum detorta (ς). De quæstione, an hæc prohibitio sufficiat patri ad juste impediendum matrimonium filiaæ suæ cum consobrino, ex antedictis facile dijudicari potest, quum princeps ipse hanc causam non parentum arbitrio permiserit, sed ad suam decisionem referendam voluerit. De cetero cum causæ, ab initio disertiunculæ allatæ, filum jam contentionis abrumpant, nos hoc

hoc opusculum ad finem perdu-
cimus, sperantes nobis humani-
tatem B. L. haud defuturam, li-
cet expectationi minime satisfacere
valuerimus.

(α) *L. Th. de conjug.* (β) *in Jur. Nat. & Gent. juxt. Disc. Ebr. L. V. c. 11.* (γ) *in Cas. Consc. de stat. & econ.* (δ) *vide indicem scriptorum ejus de hac re nondum editorum apud Hallmannum in vit. ejus cap. 35.* (ε) *De Off. H. & c. L. 2. c. 2.* (ς) *conf. Frischmutbi dissert. de sepim. legis, in tom. 1. Thesaur. Theolog. Philolog.*

כבוד ליהוה לעולם

Clarissime Dne Candidate

ANDR. SALOVI,

*Rector Sch. Triv. Tavastb. Lau-
datissime.*

EO animo ad hoc officii genus non
accessi, ut laudum Tuarum satis
dignus existerem proclamator: nam
pre-

præterquam quod parum huic res
sim idoneus, supervacuum etiam vi-
sum est mihi, ejus multis commemo-
rare laudes, cujus in publico specimi-
na prostant egregia. Meum duntaxat
jamjam erit, laboribus Tuis, Cla-
riss. Dn. Rector, ex parte jam supe-
ratis, animo gratulari amico. Vive
ergo, vale & fave

Tuo

Jac. Haartman
Joh. Fil.

Ad Rectorem Scholæ Trivialis
Tavaastburgensis meritisimum,
Amicum æstumatissimum,
brevis adfabulatio.

Horum conjugium cur ceperis excu-
tiendum,

Vix ego rite queo noscere consilium.
Forsan connubique pii jam fata per-
opras?

Quæ Tibi contingant, corde calen-
te precor.

And. Joh. A. Pacchalenius.